

DECRET nr. 31 din 30 ianuarie 1954
privitor la persoanele fizice și persoanele juridice
EMITENT: CONSILIUL DE STAT
PUBLICAT ÎN: BULETINUL OFICIAL nr. 8 din 30 ianuarie 1954

CAP. 1

Persoana fizica

ART. 1

Drepturile civile ale persoanelor fizice sînt recunoscute în scopul de a satisface interesele personale, materiale și culturale, în acord cu interesul obștesc, potrivit legii și regulilor de conviețuire socialistă.

ART. 2

Drepturile civile pe care le au, ca persoane juridice, organizațiile socialiste, precum organele de stat și celelalte instituții de stat, întreprinderile și organizațiile economice de stat sau cooperatiste, orice organizații obștești, ca și societățile de colaborare economică sînt recunoscute în scopul de a asigura creșterea neincetata a bunei stări materiale și a nivelului cultural al oamenilor muncii, prin dezvoltarea puterii economice a țării.

ART. 3

Drepturile civile sînt ocrotite de lege. Ele pot fi exercitate numai potrivit cu scopul lor economic și social.

ART. 4

Capacitatea civilă este recunoscuta tuturor persoanelor.

Sexul, rasa, naționalitatea, religia, gradul de cultura sau originea nu au nici o înrăurire asupra capacității.

ART. 5

Persoana fizica are capacitatea de folosinta și, în afară de cazurile prevăzute de lege, capacitatea de exercițiu.

Capacitatea de folosinta este capacitatea de a avea drepturi și obligații.

Capacitatea de exercițiu este capacitatea persoanei de a-și exercita drepturile și de a-și asuma obligații, savirsind acte juridice.

ART. 6

Nimeni nu poate fi îngrădit în capacitatea de folosinta și nici lipsit, în tot sau în parte, de capacitatea de exercițiu, decît în cazurile și în condițiile stabilite de lege.

Nimeni nu poate renunța, nici în tot, nici în parte, la capacitatea de folosinta sau la cea de exercițiu.

ART. 7

Capacitatea de folosinta începe de la nașterea persoanei și încetează cu moartea acesteia.

Drepturile copilului sînt recunoscute, de la concepțiune, însă numai dacă el se naște viu.

ART. 8

Capacitatea deplină de exercițiu începe de la data cînd persoana devine majoră.

Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de optsprezece ani.

Minorul care se căsătorește, dobîndește, prin aceasta, capacitatea deplină de exercițiu.

ART. 9

Minorul, care a împlinit vîrsta de patrusprezece ani, are capacitatea de exercițiu restrînsa.

Actele juridice ale minorului cu capacitate restrînsa se încheie de către acesta, cu încuviințarea prealabilă a părinților sau a tutorelui.

ART. 10

Minorul care a împlinit șasesprezece ani poate sa încheie contractul de munca sau sa între într-o gospodărie agricolă colectivă ori într-o alta organizație cooperatista, fără a avea nevoie de încuviințarea părinților sau a tutorelui.

În cazul în care minorul între 14 și 16 ani încheie un contract de munca sau intra într-o gospodărie agricolă colectivă ori într-o organizație cooperatista de producție, va fi nevoie pe lîngă încuviințarea prealabilă a părinților sau tutorelui și de un aviz medical.

Minorul care se găsește în situația prevăzută în alineatele precedente exercita singur drepturile și executa tot astfel obligațiile izvorînd din contractul de munca sau din calitatea de membru al gospodăriei agricole colective ori al altei organizații

cooperatiste și dispunessingur de sumele de bani ce a dobândit prin munca proprie.

Minorul cu capacitate restrînsa are dreptul, fără a avea nevoie de încuviințarea părinților sau a tutorelui, sa facă depuneri la casele de păstrare de stat și sa dispună de aceste depuneri, potrivit cu prevederile regulamentelor casei de păstrare.

ART. 11

Nu au capacitate de exercițiu:

- a) minorul care nu a împlinit vîrsta de patrusprezece ani;
- b) persoana pusă sub interdicție.

Pentru cei ce nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se fac de reprezentanții lor legali.

ART. 12

Orice persoana are drept la numele stabilit sau dobîndit potrivit legii.

Numele cuprinde numele de familie și prenumele.

Schimbarea în orice fel a numelui de familie sau a prenumelui nu este îngaduita decît în cazurile și în condițiile stabilite de lege.

ART. 13

Domiciliul unei persoane fizice este acolo unde ea își are locuinta statornică sau principala.

ART. 14

Domiciliul minorului este la părinții săi sau la acela dintre părinți la care el locuiește statornic.

Domiciliul copilului încredințat de instanța judecătorească unei a treia persoane rămîne la părinții săi, iar în cazul în care aceștia au domiciliu separate și nu se înțeleg la care dintre ei va avea domiciliu copilul, decide instanța judecătorească.

Domiciliul minorului, în cazul în care numai unul dintre părinții săi îl reprezintă ori cazul în care se afla sub tutela, precum și domiciliul persoanei puse sub interdicție, este la reprezentantul legal.

ART. 15

În cazul în care sa instituit o curatela asupra bunurilor celui care a dispărut, cel dispărut are domiciliul la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să reprezinte.

Dacă un custode sau un curator a fost numit asupra unor bunuri succesoriale, cei chemați la moștenire au domiciliul la custode sau la curator, în măsura în care acesta este îndreptățit să reprezinte.

ART. 16

Cel care lipsește de la domiciliul sau poate fi declarat dispărut prin hotărîre judecătorească, putîndu-se institui curatela, dacă a trecut un an de la data ultimelor știri din care rezulta ca era în viața.

Cel astfel declarat dispărut poate fi declarat mort, de asemenea prin hotărîre judecătorească, dacă de la data ultimelor știri din care rezulta ca era în viața au trecut patru ani. Declararea morții nu poate fi însă, hotarita mai înainte de împlinirea unui termen de șase luni de la data afisarilor și publicării extrasului de pe hotărîrea prin care sa declarat disparitia.

Cel dispărut în cursul unor fapte de război, intrun accident de cale ferată, într-un naufragiu sau într-o alta împrejurare asemănătoare care indreptateste a se presupune decesul, poate fi declarat mort, fără a se mai declara în prealabil disparitia sa, dacă a trecut cel puțin un an de la data împrejurării în care a avut loc disparitia.

ART. 17

Dacă ziua ultimelor știri despre cel care lipsește de la domiciliu nu se poate stabili, termenele prevăzute în art. 16 alin. 1 și 2 se vor socoti de la sfîrșitul lunii ultimelor știri, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfîrșitul anului calendaristic.

Tot astfel, dacă nu se poate stabili ziua împrejurării în care a avut loc disparitia, termenul prevăzut în art. 16 alin. 3 se va socoti de la sfîrșitul lunii în care aceasta împrejurare s-a produs, iar în cazul în care nu se poate stabili nici luna, de la sfîrșitul anului calendaristic.

ART. 18

Deindata ce hotărîrea declarativă de moarte a rămas definitivă, cel dispărut este socotit ca a murit la data stabilită prin hotărîre, ca fiind aceea a morții.

Data morții dispărutului se stabilește potrivit cu împrejurările.

În lipsa de indicii îndestulătoare, se va stabili ca data morții stabilită potrivit dispozițiilor prezentului articol, dacă se va dovedi ca adevarata o alta data.

ART. 19

Cel dispărut este socotit a fi în viața dacă nu a intervenit o hotărîre declarativă de moarte, rămasă definitivă.

ART. 20

Dacă cel declarat mort este în viața, se poate cere, oricând, anularea hotărîrii prin care s-a declarat moartea.

Cel care a fost declarat mort, poate cere, după anularea hotărîrii declarative de moarte, înapoierea bunurilor sale. Cu toate acestea, dobînditorul cu titlu oneros nu este obligat să le înapoieze, decît dacă se va face dovada că la data dobîndirii stia că persoana declarată moartă este în viața.

ART. 21

În cazul în care mai multe persoane au murit în aceeași împrejurare, fără să se poată stabili dacă una a supraviețuit alteia, ele sunt socotite că au murit deodată.

ART. 22

Starea civilă se dovedește cu actele întocmite sau cu cele înscrise, potrivit legii, în registrele de stare civilă.

CertIFICATELE eliberate în temeiul registrelor de stare civilă au aceeași putere doveditoare ca și actele întocmite sau înscrise în registre.

ART. 23

Numai instanța judecătorească poate hotărî, în cazurile prevăzute de lege, rectificarea actelor de stare civilă, întocmite în registrele de stare civilă.

Întocmirea sau rectificarea actelor de stare civilă, făcută în temeiul unei hotărîri judecătorești, este opozabilă și celor de al treilea. Aceștia sînt, însă, în drept să facă dovada contrară.

ART. 24

Starea civilă se va putea dovedi, înaintea instanței judecătorești, prin orice mijloc de probă admis de lege, dacă:

- a) nu a existat registru de stare civilă;
- b) registrul de stare civilă s-a pierdut ori este distrus, în tot sau în parte;
- c) întocmirea actului de stare civilă a fost omisă;
- d) procurarea certificatului de stare civilă este cu neputință.

CAP. 2

Persoana juridică

ART. 25

Statul este persoana juridică în raporturile în care participa nemijlocit, în nume propriu, ca subiect de drepturi și obligații.

El participă în astfel de raporturi prin Ministerul Finanțelor, afară de cazurile în care legea stabilește anume alte organe în acest scop.

ART. 26

Sînt, în condițiile legii, persoane juridice:

- a) organele locale ale puterii de stat, organele centrale locale ale administrației de stat și celelalte instituții de stat, dacă au un plan de cheltuieli propriu și dreptul să dispună independent de creditele bugetare acordate;
- b) întreprinderile și organizațiile economice de stat și celelalte organizații socialiste de stat cu gospodărire socialistă deplină;
- c) gospodăriile agricole colective, celelalte organizații cooperatiste și orice organizații obștești, ca și societățile de colaborare economică, dacă potrivit legii ori actului administrativ care le înființează sau potrivit prevederilor actului de înființare ori statului, au un patrimoniu distinct;
- d) instituțiile anexe, dacă au un plan de cheltuieli propriu și dreptul să dispună independent de creditele acordate, precum și întreprinderile anexe, dacă au gospodărire socialistă deplină;
- e) orice alta organizație socialistă care are o organizare de sine stătătoare și un patrimoniu propriu afectat realizării unui anume scop în acord cu interesul obștesc.

ART. 27

Întreprinderile și organizațiile economice de stat, gospodăriile agricole și colective și celelalte organizații cooperatiste, precum și întreprinderile anexe create de toate acestea sau de organizațiile obștești, cît și cele create de instituțiile de stat, sînt organizații economice socialiste.

Întreprinderile și organizațiile economice de stat și întreprinderile anexe create de acestea, precum și cele create de instituțiile de stat, sînt organizații economice socialiste de stat.

ART. 28

Persoana juridică ia ființa, după caz:

- a) prin actul de dispozițiune al organului competent al puterii sau administrației de stat;

b) prin actul de înființare al celor care o constituie, recunoscut de organul puterii sau administrației de stat, competent a verifica numai dacă sînt întrunite cerințele legii pentru ca acea persoana juridică sa poată lua fiinta;

c) prin actul de înființare al celor care o constituie, cu prealabilă autorizare a organului puterii sau administrației de stat, competent a aprecia oportunitatea infiintarii ei;

d) printr-un alt mod reglementat de lege.

ART. 29

Instituțiile de stat, ca persoane juridice, pot fi înființate, prin lege, decret sau Hotărîre a Consiliului de Miniștri, iar întreprinderile și organizațiile economice de stat și prin actul unui organ local al puterii de stat ori prin actul unui organ central sau local al administrației de stat, în condițiile stabilite prin lege, decret sau Hotărîre a Consiliului de Miniștri.

Instituțiile și întreprinderile anexe se înființează în același mod ca și organizațiile socialiste pe lîngă care funcționează.

ART. 30

Gospodăriile agricole colective și celelalte organizații cooperatiste, precum și instituțiile și întreprinderile anexe, create de acestea, sînt persoane juridice prin recunoașterea infiintarii lor de către organele și în condițiile prevăzute de lege.

ART. 31

Organizațiile obștești, ca și sindicatele, uniunile de scriitori, artiști sau compozitori, asociațiile cu scop nepatrimonial, precum și instituțiile și întreprinderile anexe create de acestea, sînt persoane juridice dacă au autorizarea prealabilă a infiintarii lor data de către organele și în condițiile prevăzute de lege.

ART. 32

Persoanele juridice sînt supuse înregistrării sau înscrierii, dacă legile care le sînt aplicabile reglementează aceasta înregistrare sau înscriere.

ART. 33

Persoanele juridice care sînt supuse înregistrării au capacitatea de a avea drepturi și obligații de la data înregistrării lor.

Celelalte persoane juridice au capacitatea de a avea drepturi și obligații, după caz, potrivit dispozițiilor art. 28, de la data actului de dispozițiune care le înființează, de la data recunoașterii, ori a autorizării infiintarii lor sau de la data îndeplinirii oricărei alte cerințe, prevăzute de lege.

Cu toate acestea, chiar înainte de data înregistrării sau de data actului de recunoaștere ori de data îndeplinirii celorlalte cerințe ce ar fi prevăzute, persoana juridică are capacitatea chiar de la data actului de înființare cît privește drepturile constituite în favoarea ei, îndeplinirea obligațiilor și a oricăror măsuri preliminare ce ar fi necesare, dar numai întrucît acestea sînt cerute pentru ca persoana juridică sa ia fiinta în mod valabil.

ART. 34

Persoana juridică nu poate avea decît acele drepturi care corespund scopului ei, stabilit prin lege, actul de înființare sau statut.

Orice act juridic care nu este făcut în vederea realizării acestui scop este nul.

ART. 35

Persoana juridică își exercita drepturile și își îndeplinește obligațiile prin organele sale.

Actele juridice făcute de organele persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sînt actele persoanei juridice însăși.

Faptele ilicite săvîrșite de organele sale obliga însăși persoana juridică, dacă au fost îndeplinite cu prilejul exercitării funcției lor.

Faptele ilicite atrag și răspunderea personală a celui ce le-a savîrsit, atît fata de persoana juridică, cît și fata de cel al treilea.

ART. 36

Raporturile dintre persoana juridică și cei care alcătuiesc organele sale sînt supuse, prin asemănare, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut altfel prin lege, actul de înființare ori statut.

ART. 37

Statul nu răspunde pentru obligațiile organelor și celorlalte instituții de stat, ale întreprinderilor și organizațiilor economice de stat, precum și ale oricăror alte organizații socialiste de stat, dacă ele sînt persoane juridice. Deasemenea, nici una dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligațiile statului.

Persoana juridică subordonata unui Sfat Popular sau unui organ al administrației de stat ori unei organizații economice socialiste sau unei organizații obștești, nu răspunde pentru obligațiile acestora și, tot astfel, acestea nu răspund pentru obligațiile

persoanei juridice subordonate, în afară de cazurile prevăzute de lege.

ART. 38

Persoana juridică va purta denumirea stabilită prin actul care a înființat-o sau prin statut.

Odată cu înregistrarea sau înscrierea persoanei juridice, se va trece în registru și denumirea ei.

ART. 39

Sediul persoanei juridice se stabilește potrivit actului care a înființat-o sau statutului.

ART. 40

Persoana juridică încetează de a avea fiinta prin comasare, divizare sau dizolvare.

ART. 41

Comasarea se face prin absorbirea unei persoane juridice de către o alta persoana juridică sau prin fuziunea mai multor persoane juridice pentru a alcătui o persoana juridică noua.

Divizarea se face prin împărțirea întregului patrimoniu al unei persoane juridice între mai multe persoane juridice care exista sau care iau, astfel, fiinta.

ART. 42

Persoana juridică nu încetează de a avea fiinta în cazul în care o parte din patrimoniul ei se desprinde și se transmite la una sau mai multe alte persoane juridice existente sau care iau, astfel, fiinta.

ART. 43

Instituțiile de stat, precum și întreprinderile și organizațiile economice de stat create prin lege, decret sau Hotărîre a Consiliului de Miniștri, încetează de a avea fiinta, în mod corespunzător, prin lege, decret sau Hotărîre a Consiliului de Miniștri, întreprinderile și organizațiile economice de stat create prin actul unui organ local al puterii de stat ori prin actul unui organ central sau local al administrației de stat încetează de a avea fiinta prin actul organului care le-a creat sau al organului ierarhic superior.

Dispozițiunile alineatului precedent se aplica și în cazul în care o parte din patrimoniul unei instituții de stat sau al unei organizații economice socialiste de stat se desprinde și transmite potrivit art. 42.

ART. 44

Comasarea și divizarea organizațiilor cooperatiste, precum și desprinderea unei părți din patrimoniul acestora, se face în termenul hotărîrii organului cooperatist chemat a le decide, precum și cu recunoașterea din partea organului competent, potrivit prevederilor legii.

Dispozițiunile alineatului precedent sînt aplicabile prin asemănare și organizațiilor obștești.

ART. 45

Organizațiile cooperatiste și orice organizații obștești se dizolva dacă:

a) termenul pentru care au fost constituite s-a împlinit;

b) scopul a fost realizat ori nu mai poate fi îndeplinit;

c) scopul pe care îl urmăresc sau mijloacele întrebuintate au devenit contrare legii ori regulilor de conviețuire socialistă sau urmăresc un alt scop decît cel declarat;

d) numărul membrilor a scăzut sub limita stabilită de lege, actul de înființare sau statut.

În cazurile prevăzute la lit. a, b și d, dizolvarea se produce de plin drept: în cazul prevăzut la lit. c, ea se face prin actul organului competent.

Organizațiile cooperatiste și orice organizații obștești se pot dizolva, deasemeni în condițiunile prevăzute în art. 14 care se vor aplica prin asemănare.

ART. 46

În cazul fuziunii, drepturile și obligațiile persoanelor juridice fuzionate trec asupra noii persoane juridice astfel înființate.

În cazul absorbtiei, persoana juridică dobîndește drepturile și este ținuta de obligațiile persoanei juridice pe care o absoarbe.

ART. 47

Patrimoniul persoanei juridice care a încetat de a avea fiinta prin divizare se împarte în mod egal între persoanele juridice dobînditoare, dacă prin actul care a dispus dizolvarea nu s-a stabilit o alta proporție.

În cazul în care o parte din patrimoniul unei persoane juridice se desprinde și se transmite la o singura persoana juridică existenta sau care ia astfel fiinta, împărțirea patrimoniului se face în proporția partii desprinse și transmise.

În cazul în care partea desprinsa se transmite la mai multe persoane juridice existente sau care iau astfel fiinta, împărțirea patrimoniului între persoana juridică de

la care s-a făcut desprinderea și persoanele juridice dobânditoare se va face potrivit dispozițiilor alineatului 2, iar între persoanele juridice dobânditoare, împărțirea părții desprinse se va face potrivit dispozițiilor alineatului 1, care se vor aplica în mod corespunzător.

ART. 48

Persoanele juridice care dobândesc bunuri prin efectul divizării răspund fata de creditorii pentru obligațiile persoanei juridice care a încetat de a avea ființa prin divizare, proporțional cu valoarea bunurilor dobândite, stabilită la data dobândirii, dacă prin actul care a dispus divizarea persoanei juridice nu s-a prevăzut altfel. În cazul organizațiilor cooperatiste sau al oricăror organizații obștești, răspunderea nu poate fi decât proporțională cu valoarea bunurilor dobândite.

Dispozițiile alineatului precedent se aplica și persoanelor juridice care au dobândit bunuri ca urmare a desprinderii și transmiterii unei părți din patrimoniul altei persoane juridice.

ART. 49

Transmisiunea drepturilor și obligațiilor, în caz de fuziune, absorbție, divizare, precum și de desprindere și transmitere, privind persoane juridice supuse înregistrării, se îndeplinește, atât între părți, cât și fata de cel de al treilea, numai prin înregistrarea operațiunii și pe data acesteia.

În ceea ce privește celelalte persoane juridice, nesupuse înregistrării, transmisiunea drepturilor și obligațiilor, în cazurile prevăzute de alineatul precedent, se îndeplinește atât între părți, cât și fata de cel de al treilea, numai pe data aprobării, de către organul competent, a inventarului, a bilanțului contabil întocmit în vederea predării-primirii, a oricăror alte asemenea acte pe care legea le-ar prevedea, precum și a evidentei contractelor în curs de executare, care trebuie să cuprindă și repartizarea tuturor contractelor în condițiile art. 50 alin. 2.

ART. 50

Divizarea, precum și desprinderea și transmiterea nu se vor putea înregistra decât dacă se vor prezenta, aprobate de organul competent determinat potrivit art. 43 sau 44, inventarul, bilanțul contabil întocmit în vederea predării-primirii, sau oricare alte asemenea acte pe care legea le-ar prevedea, precum și evidenta contractelor în curs de executare, care trebuie să cuprindă și repartizarea tuturor contractelor.

Contractele se vor repartiza astfel încât executarea fiecăruia dintre ele să se facă de o singură persoană juridică dobânditoare. Repartizarea unui singur contract la mai multe persoane juridice se va putea face numai dacă împărțirea executării lui este cu putință. În toate cazurile, în ce privește transmiterea drepturilor și obligațiilor, se va face aplicațiunea art. 47 și 48.

Aprobarea cerută potrivit alin. 1 nu se va putea da mai înainte ca, în cazul contractelor planificate, să se fi obținut, de la organul de planificare competent, modificarea sarcinii de plan concrete corespunzătoare.

ART. 51

Prin efectul dizolvării, persoana juridică intră în lichidare, în vederea realizării activului și a plății pasivului.

ART. 52

Bunurile organizației cooperatiste sau ale organizației obștești dizolvate, rămase după lichidare, vor primi destinația arătată prin actul de înființare prin statut sau prin hotărârea luată, cel mai târziu la data dizolvării, de organele chemate a o decide.

În lipsa unei atari prevederi în actul de înființare sau statut, ori în lipsa unei hotărâri luate în condițiile alineatului precedent, precum și în cazul în care prevederea sau hotărârea este contrară legii ori regulilor de conviețuire socială, bunurile rămase după lichidare vor fi atribuite de organul competent unei persoane juridice cu scop identic sau asemănător.

ART. 53

În cazul în care persoana juridică este dizolvată pentru că scopul ei sau mijloacele întrebuințate pentru realizarea acestuia au devenit contrare legii ori potrivnice regulilor de conviețuire socială, bunurile rămase după lichidare trec la stat.

CAP. 3

Ocrotirea drepturilor personale nepatrimoniale

ART. 54

Persoana care a suferit o atingere în dreptul său la nume ori la pseudonim, la denumire, la onoare, la reputație, în dreptul personal nepatrimonial de autor al unei opere științifice, artistice ori literare, de inventator sau în orice alt drept personal nepatrimonial, va putea cere instanței judecătorești încetarea săvârșirii faptei care

aduce atingerea drepturilor mai sus arătate.

Totodată, cel care a suferit o asemenea atingere va putea cere ca instanța judecătorească să oblighe pe autorul faptei săvârșite fără drept, să publice, pe socoteala acestuia, în condițiile stabilite de instanța, hotărîrea pronunțată ori să îndeplinească alte fapte destinate să restabilească dreptul atins.

ART. 55

Dacă autorul faptei săvârșite fără drept nu îndeplinește, în termenul stabilit prin hotărîre, faptele destinate să restabilească dreptul atins, instanța judecătorească va putea să-l oblighe la plată, în folosul statului, a unei amenzi pe fiecare zi de întârziere, socotită de la data expirării termenului de mai sus. Această amendă poate fi pronunțată și prin hotărîrea dată asupra cererii făcute potrivit art. 54.

ART. 56

Drepturile personale nepatrimoniale sînt ocrotite și după moarte, în măsura stabilită de lege sau de regulile de conviețuire socialistă.

CAP. 4

Dispozițiuni finale

ART. 57

Prezentul decret intră în vigoare la data de 1 Februarie 1954.
